

Ілона ЗАБЛОЦЬКА
студентка факультету комп'ютерних інформаційних технологій
Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник:
к. е. н., доцент кафедри банківської справи Малахова О.Л.

ІНТЕРНЕТ-БАНКІНГ. ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ І ВПЛИВ НА СУЧАСНУ БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ

Статистика стверджує, що більше 80% усіх банківських операцій людина проводить сидячи за комп'ютером і не відвідуючи офіс банку. Одним із засобів електронної комерції є електронний банкінг, до них відноситься: рух капіталу, цифрова готівка, інформаційний обмін, маркетинг, страхування і торгівля. Галузь електронної комерції виникла після появи механізмів, які здійснюють різноманітні операції (безготівкові) з віддаленим доступом до систем оплати [1].

Електронна транзакція є певною послідовністю операцій, що здійснюються клієнтом (покупцем) або магазином і відбувається у віртуальній платіжній системі, зокрема: E-Gold (використовується у всьому світі); PayCash (країни: Росія, Україна, Латвія, США та Великобританія); PayPal (переважно використовується у Європі); WebMoneyTransfer, CyberPlat (застосовують у Росії) [3].

Платіжні системи є чи не основними елементами інфраструктури різних систем електронної комерції. У вигляді смарт-карти (smart-card), яка може використовуватися як електронний гаманець (e-purse) чи електронне портмоне (e-porte-monnaie), яке реалізує електронну готівку. Інтернет-банкінг - це один із різновидів "Homebanking", технології, яка дозволяє клієнту отримувати послуги банків, не відвідуючи банківський офіс [4]. Ця технологія з'явилась на початку 80-х років і з того часу істотно змінилася.

У розвитку home-banking виділяють три основні етапи. Телефонний банкінг є банківським сервісом, який використовує можливості телефонів з тональним набором номера. ПК-банкінг, який дає можливість клієнту підключатись до серверів банку і здійснювати банківські операції (не через Інтернет) за допомогою персонального комп'ютера і модему напряму. Електронний банкінг від ПК-банкінгу відрізняється тим, що використовуються різноманітні можливості мережі Інтернет для задоволення послуг споживачів [1].

Перші системи, які дозволили керувати рахунками через мережу, з'явилися в 1995 році. У 1995 році в США було створено перший віртуальний банк - SecurityFirstNetworkBank. Він не мав фізичного офісу для зустрічі з клієнтами. Відкриття рахунку і доступ до нього здійснюється лише через Web-сайт банку.

Першим віртуальним банком у Європі був AdvanceBank, щорозпочав діяльність в 1996 році. У березні 2001-го японським урядом було видано ліцензію на відкриття віртуального банку компанією Sony [3].

Вочевидь, що на загальну оцінку привабливості банку істотний вплив справляють нові інформаційні технології і швидке зростання науково-технічного

прогресу. Взаємозв'язки між клієнтом і банком стають більш оперативними і це дозволяє ефективніше працювати із замовником в залежності до індивідуальних якостей, переваг, недоліків [2].

Як правило, до послуг Інтернет-банкінгу відносять:

- можливість блокування картки в разі її втрати;
- оформлення заяв на підключення до інших послуг (sms-банкінг, картки, депозити, кредити, інше);
- платежі в межах банку;
- виписки за рахунками;
- інформація про інші відкриті банківські продукти (платіжні картки, депозити, кредити, інше);
- платежі в національній валюті в межах країни.

Додатково послуги можуть включати:

- встановлення лімітів на різні види операцій (оплата через інтернет, термінал, банкомат і т.д.) з карткових та поточних рахунків, наприклад 0.
- обмін валют;
- оплата рахунків про надані небанківські послуги (зокрема комунальні, зв'язок);
- платежі в іноземній валюті;
- пряме поповнення балансу sim (usim, r-uim)-карти за вказаним номером телефону українських мобільних операторів;
- поповнення skype-рахунку;
- придбання ваучерів передоплачених послуг (мобільні оператори, інтернет) [4].

Однією з основних причин, яка виступає стимулятором для впровадження Інтернет-банкінгу є попит на такі послуги, що робить їх вигідними для банків, тому що, витрати банків, на здійснення операцій знижуються до мінімуму. Розробники ПЗ, застосовуючи досконаліші системи віддаленого банківського обслуговування, намагаються задовольнити усе більшу кількість споживачів.

Розвиток інформаційних технологій дозволяє в значній мірі скоротити дистанцію між виробником і споживачем банківських послуг, істотно загострює міжбанківську конкуренцію, а, отже, сприяє розвитку банківського обслуговування, як в кількісному, так і в якісному аспекті [3].

Література:

1. Інформаційні технології та моделювання бізнес-процесів : навч. посіб. / О. М. Томашевський, Г. Г. Цегелик, М. Б. Вітер, В. І. Дубук. - К. : ЦУЛ, 2012. - 296 с.
2. Банківська енциклопедія / [С. Г. Арбузов, Ю. В. Колобов, В. І. Міщенко та ін.], 2011. – 504 с. – (Центр наукових досліджень Національного банку України : Знання). – («ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»).
3. Технології Інтернет-банкінгу [Електронний ресурс] // Навчальні матеріали онлайн. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: https://pidruchniki.com/18380919/informatika/tehnologiyi_internet-bankingu.
4. Інтернет-банкінг [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/D0%B3>.